

Óli Jacobsen

Kaj í Bartalstovu: Í skúla hjá Konoy

Gøtu skúli skaraði framúr við Símun Paula í Konoy sum fyrstalærara. Eitt serligt upplivlsi var at sleppa til Danmarkar við skúlabørnunum

2. partur

Tá eg so fór í skúla var tað hjá Símun Paula úr Konoy, sum var kendur politikari. Hann gekk eisini á odda á øðrum økjum. Tað var hann sum í 1910 tók stig til at stovna Føroya Fiskimannafelag og bleiv formaður í 15 ár. Eisini var hann á odda við urtagarðsrøkt. "Havin hjá gamla lærara" var til-tikin.

Afturat honum vóru Jacob Simonsen, versonur Konoy, giftur við Ragnhild, og Helga Øregaard, ættað úr Kvívík. Hon var gift við tí kenda lögtingsmanninum Jákup Fr. Øregaard. Tey dugdi øll væl at læra frá sær.

Í 1929 var nýggjur framkomin skúli bygdur við Gøtugjógv. Vit byrjaðu teir fyrstu flokkarnar í tí gamla skúlanum og fluttu so í nýggja skúlan, sum var so framkomin í mun til aðrar skúlar tá, at hann hevði fimleikahøll.

Sum ofta var, vóru summir av næmingunum bannsettari enn aðrir, men gamli lærari, Konoy, dugdi nú væl at halda disiplin. Vit høvdu fimm flokkar, so gingið var tvey ár í tveimum flokkum.

Krisan gav svarið

Vit búðu í gomlu Bartalstovu. Eg minnst, tá ið eg var 10 ára gamal, at pápi fekk lungnabruna. Tað gav so nógvan fepur. Áttanda dagin plagdu tey at siga, at tá var "krisan". Tá var sjúklingurin so útmaktaður, at tá fekst ábending um, hvønn veg tað bar. Pápi kom fyrri seg aftur.

Verri gekk hjá Benadikt, pápa-beiggja. Hann fekk eisini lungnabruna og fór á sjúkrahúsið í Klaksvík. Hann lá bara fyra dagar, tá doyði hann. Hetta var áðrenn heilivágur fekst fyrri slíkar sjúkur.

Meslingagrindin

Í 1935 var tann tiltikna meslinga-

Skúlabørnini við Magasin du Nord í Keypmannahavn

grindin í Gøtu. Hana minnst eg væl, eg var 11 ára gamal tá. Var grind í Norðragøtu var sjálvandi farið hagar, í hvussu er fyrri at síggja drápið.

Onkur av grindamonnum av bygd var komin við meslingasmittuni, sum fekk góðar móguleikar at spreidda seg í grindadansinum.

Nógv fólk blivu smittað, og fólk doyði eisini av sjúkuni. Eisini menn av bygd, sum bóru smittuna heim aftur.

Hjá okkum blivu vit systkin eisini smittaði og fingi sjúkuna. Turið systir var nokk so ring, men øll komu vit væl fyrri okkum aftur.

Í Norðragøtu doyði ein ung kvinna, Olea í Jákupsstovu, og tað stóð um lív hjá systir hennara, Onnu.

Í Syðrugøtu doyðu tveir menn. Annar var Petur Pauli Mikkelsen, í Barbustovu, sum var ein eldri maður. Hin var Óla Jákup Hansen, á Túvu, sum var heilt ungur og evnaríkur drongur.

Tað varð sagt, at skiparin, Símun í Ólastovu, fór at taka fepur av Óla Jákupi. Men hann var so høgur, at fepurstokkurin máldi hann ikki.

Fólk vórðu eisini vaksinerað. Meslingar høvdu gingið í Fuglafirði. Vaksinan var blóð frá hesum fólki, sum høvdu havt sjúkuna.

Tað skuldi í hvussu er gera sjúkuna mildari.

Skúlabarnaferðin í 1938

Í 1938 var eg niðri við skúlabørnum. Hetta vóru árlicar ferðir við Tjaldrinum, sum nógv føroysk børn fingi roynt tá. Luttøkan var býtt millum skúlarnar, og tað vóru eini 100 børn við á ferðini. Vit eru trý børn úr Gøtu hetta árið. Hini vóru Hjördis Thomsen, á Geilabø í Norðragøtu, sum seinni giftist við Poul Ejde, sum eisini var við á ferðini. So var tað Andrea Dalbø úr Syðrugøtu, sum seinni giftist við Alfred Poulsen av Eiði.

At sleppa eina slíka ferð var sjálvsagt eitt ævintýr hjá børnum. Henda ferðin var eitt sindur øðrvísi enn tær frammanundan. Hetta árið var ein stór barnaítróttarstevna í sambandi við eina landbúnaðarframsýning á Bella-høj. Har skuldu vit vísa føroyskan dans og dansispøl. Tí skuldu vit eisini hava føroysk klæði við okkum.

Vit vóru seks vikur niðri. Flokkurin varð býttur sundur í fyra partar. Teir triggir fóru til Holbæk, Fyn og Viborg. Vit vóru 40, sum fóru til Karise í Køgebuktini á Sælandi.

Eitt kvøldið bjóðaði presturin í Karise okkum inn til køku og bollar. Hetta var eisini hugnaligt.

Tær næturnar, vit vóru í Keypmannahavn, svóvu vit umborð á søguliga skipinum, fregattini Jylland.

Eg kom tá eisini meira ella minni av tilvild at hitta ein ungan gøtumann, Vilhelm í Tjørnustovu úr Norðragøtu, sum var niðri at fáa sær eina útbúgving innan landbúnað. Hann flutti aftaná kriggið aftur til Gøtu við familju.

Lítið ánaði eg tá, at systurdóttur ta konu, eg fekk seinni, fór at giftast við son Vilhelm, sum slett ikki var føddur tá! Men verðin er jú lítill.

Erling Poulsen hevur skrivað meira um hesa ferðina í síni bók um gamla Tjaldrið.

Í 1978 og aftur í 1998 var skipað fyri samkomu fyri tey, sum vóru við hesa minniligu ferð. Hetta var ógvuliga hugnaligt, men tey eru sjálvsagt mong, sum eru fallin frá hesa longu tíð. Tó eru fleiri á lívi enn í dag. Ein er Andrea Dalbø, sum var eitt av gøtubørnunum. Ein annar er Janus, gamli bóndin í Dímun.

Kaj í Bartalstovu

Barnalammilsi

Annars gekk barnalammilsi í Føroyum hetta sama árið, 1938. Bløðini greiddu frá smittu í ymiskum bygdum, sum høvdu einstakar tilburðir.

Sagt bleiv, at smittan kom úr luftini. Tað tyktist vera so tilvildarligt, hvussu fólk vórðu smittað. Tað vóru eisini fleiri í Gøtu, sum fingi sjúkuna. Onkur fekk eisini varandi brek.

Ein drongur doyði. Tað var Martin, sonur Nicolín og Maljar í Norðragøtu. Hann gjørdist sjúkur og viknaði støðugt, til hann doyði í 1947, 12 ára gamal.

At hesin ungi drongur skuldi doyggja so syndarliga skakaði øll. Tá ið hann fór til gravar frá heiminum, lögdu børnini blómur á allan vegin til kirkjugarðin.

Vanlukkan við Gøtugjógv

Eg minnst fleiri sorgarleikir í Gøtu. Ein var, tá ið 13 ára gamli Óli, sonur Olivur í Tøvnuni, datt oman í gjónni við Gøtugjógv í 1945. Teir høvdu verið á fjalli hjá

Í Karise hitti Kaj v.m. tann unga gøtumannin, Vilhelm í Tjørnustovu.